

ger sig med det demokratiske og socialistiske røre i 1850'erne. Ved at drage denne mærkelige »Jungheglerner«, danske politiagent og tyske helstatsmand frem i lyset, orienterer Gamby ydermere om et hidtil næsten ukendt kapitel i dansk politihistorie, der er tæt knyttet sammen med udenrigspolitikens historie.

Bogen afsluttes med en gengivelse af nogle af E. Bauers beretninger til Bræstrup. Som Gamby antyder i forordet, agter Karl-Marx-Haus i Trier at udgive samtlige E. Bauers agentrapporter til Bræstrup. Det lyder meget lovende – forhåbentlig bliver det snart.

Hans-Norbert Lahme

Helge Larsen: *Fra liberalisme til radikalisme. Københavns liberale Vælgerforening 1883-1908*. (Odense Universitetsforlag, 1985). 165 s., 146,40 kr.

I denne bog redegør Helge Larsen for den liberale opposition imod Højre i København i perioden fra 1883 til 1908. Den ikke-socialistiske opposition samledes i Københavns liberale Vælgerforening, og Larsen behandler først denne forenings fremkomst og derefter udviklingen inden for den.

Som noget nyt påviser forfatteren, at den liberale vælgerforening favnede alle samfundsgrupper og ikke kun akademikere som hidtil antaget. Larsen skildrer bruddene inden for Københavns liberale Vælgerforening – brud, der hver gang resulterede i en radikalisering af foreningen, og som endte med, at den indmeldte sig i det nystiftede Radikale Venstre og ændrede navn til Københavns radikale Venstrevælgerforening. Forfatteren behandler også samarbejdet mellem den liberale vælgerforening og Socialdemokratiet. Ved folketingsvalgene delte de opstil-

lingskredsene mellem sig, og ved de årlige kommunalvalg opstillede de liberale og socialdemokraterne fælleslister. Ved århundredskiftet opnåede de flertallet i Københavns borgerrepræsentation. Valgalliancen holdt – bortset fra 1903 – igennem hele perioden. Endelig skal det omtales, at Larsen giver en række fine og nuancerede portrætter af hovedpersonerne.

Helge Larsen har udarbejdet bogen på basis af et omfattende kildemateriale, primært den liberale vælgerforenings arkiv samt en række privatarkiver. Bogen er uhyre detaljeret, særdeles velskrevet – og perspektivrig. Det eneste man kunne kritisere Larsen for er, at han har en tilbøjelighed til at fremstille de implicerede personer og deres baggrund lovlig minutiøst, og at han undertiden kommer med irrelevante, familiære oplysninger. Eksempelvis forekommer det ikke relevant at nævne Jacob Marstrands tre kusiners giftermål (s. 28). Men denne kritik hører hjemme i småtingsafdelingen.

Det er en overordentlig vægtig bog, der udfylder et hul i både Venstres og Det radikale Venstres historie.

Peter Sørensen

Jørgen Steen Jensen: *Møntsamlere og Forskere. Dansk Numismatisk Forening 1885-1985*. (Dansk Numismatisk Forening, 1985). 126 s.

Den 27. november 1885 oprettedes »Møntsamlereforeningen i København« til fremme af interessen »for Møntvidenskab og Medaillørkunst«, især ved »Udgivelse af numismatiske Værker [og] Afholdelse af Møder med Foredrag og Forevisninger«. Det har derfor været naturligt, at Dansk Numismatisk Forening, som den nu hedder, har villet fejre sit 100-års jubilæum ved et festskrift. Og lige så naturligt var det, at